

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2023. gada 15. novembrī*

Valsts atbalsts – Valsts pasākums, ar kuru tiek pagarinātas Nīderlandes piešķirtās azartspēļu licences – Lēmums, ar kuru konstatēta valsts atbalsta neesamība – Formālas izmeklēšanas procedūras nesākšana – Nopietnas grūtības – Ieinteresēto personu procesuālās tiesības

Lietā T-167/21

European Gaming and Betting Association, Eterbēka [Etterbeek] (Beļģija), ko pārstāv *T. De Meese, K. Bourgeois* un *M. Van Nieuwenborgh*, advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *B. Stromsky* un *J. Carpi Badía*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Nīderlandes Karaliste, ko pārstāv *M. Bulterman, J. Langer* un *C. Schillemans*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs L. Trišo [*L. Truchot*], tiesneši H. Kanninens [*H. Kanninen*] un T. Perišina [*T. Perišin*] (referente),

sekretārs: A. Margelis [*A. Marghelis*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu,

pēc 2023. gada 1. marta tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

- 1 Ar prasību, kura pamatota ar LESD 263. pantu, prasītāja *European Gaming and Betting Association* lūdz atcelt Komisijas 2020. gada 18. decembra Lēmumu C(2020) 8965 final lietā SA.44830 (2016/FC) – Nīderlande – Azartspēļu licenču pagarināšana Nīderlandē (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), kurš minēts 2021. gada 15. janvāra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2021, C 17, 1. lpp.).

Tiesvedības priekšvēsture

- 2 Nīderlandes tiesību akti par azartspēlēm ir balstīti uz ekskluzīvu atļauju jeb licenču sistēmu, saskaņā ar kuru ir aizliegts organizēt vai veicināt azartspēles, ja vien šim nolūkam nav izsniegta administratīva atļauja.
- 3 Prasītāja ir bezpeļņas apvienība, kuras biedri ir Eiropas tiešsaistes azartspēļu un derību organizētāji. 2016. gada 8. martā prasītāja saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 24. pantu iesniedza Eiropas Komisijā sūdzību par iespējami prettiesisku un ar iekšējo tirgu nesaderīgu atbalstu, ko Nīderlandes Karaliste piešķirusi vairākiem izložu un citu derību un azartspēļu darbību organizētājiem šajā dalībvalstī.
- 4 Sūdzība bija vērsta, pirmām kārtām, pret Nīderlandes drošības un tieslietu valsts sekretāra 2014. gada 7. oktobrī pieņemto vispārējās politikas noteikumu par sporta derību, zirgu skriešanās sacīkšu derību, izložu un kazino licenču pagarināšanu esošajiem licences saņēmējiem līdz 2017. gada 1. janvārim, kā arī, otrām kārtām, pret lēmumiem, ko saskaņā ar šo noteikumu 2014. gada 25. novembrī pieņēma *Nederlandse Kansspelautoriteit* (Nīderlandes azartspēļu iestāde, Nīderlande) un ar ko tika pagarinātas sešas licences labdarības izlozēm, sporta pasākumu derībām, momentloterijām un zirgu skriešanās sacīkšu totalizatoriem un derībām, kuru derīguma termiņš tuvojās beigām (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētais pasākums”).
- 5 Sūdzībā prasītāja būtībā apgalvoja, ka Nīderlandes iestādes saskaņā ar apstrīdēto pasākumu ir piešķirušas valsts atbalstu organizētājiem, kuriem ir šīs licences. Tā apgalvoja, ka minētais atbalsts ticis piešķirts kā esošo ekskluzīvo licenču pagarinājums, un Nīderlandes iestādes par to neprasīja atlīdzību – atbilstošu tirgus cenu – un neorganizēja atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu licenču piešķiršanas procedūru.
- 6 2016. gada 30. martā Komisija nosūtīja Nīderlandes iestādēm nekonfidenciālu sūdzības versiju, uz ko tās atbildēja ar vēstuli 2016. gada 22. jūlijā. Tad 2016. gada 16. augustā Komisija nosūtīja Nīderlandes iestādēm vēstuli ar lūgumu sniegt informāciju, uz kuru tās atbildēja ar vēstuli 2016. gada 11. oktobrī.
- 7 Prasītāja papildu apsvērumus Komisijai iesniedza 2016. gada 4. maijā, 28. jūnijā un 17. novembrī.
- 8 2017. gada 30. maijā Komisija informēja prasītāju par sākotnējās pārbaudes rezultātiem. Tās ieskatā ekskluzīva licences pagarināšana esošajiem licences saņēmējiem nav valsts resursu piešķiršana. Tādējādi tā uzskatīja, ka apstrīdētais pasākums nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Tomēr tika skaidri norādīts, ka šis viedoklis nav pašas Komisijas galīgais viedoklis, bet ir tikai Konkurences ģenerāldirektorāta dienestu uz pieejamo informāciju balstīts sākotnējs atzinums, gaidot citus papildu apsvērumus, ko prasītāja varētu vēlēt iesniegt.

- 9 2017. gada 30. jūnijā prasītāja atbildēja ar vēstuli, kurā tā apstrīdēja Komisijas vērtējumu un sniedza papildu informāciju.
- 10 2017. gada 1. septembrī Komisija Nīderlandes iestādēm nosūtīja lūgumu pēc papildu informācijas, kas tai tika sniegta 2017. gada 7. decembrī.
- 11 2018. gada 9. novembrī Komisija lūdza Nīderlandes iestādes sniegt informāciju par Nīderlandē notiekošo azartspēļu tiesību aktu reformu.
- 12 2019. gada 19. februārī Nīderlandes Senāts pieņēma jaunu Azartspēļu likumu, kas stājās spēkā 2021. gada 1. aprīlī.
- 13 2019. gada 1. martā Komisija aicināja prasītāju sniegt atzinumu par nesenajām izmaiņām tiesību aktos, kuri reglamentē azartspēļu nozari Nīderlandē.
- 14 2019. gada 5. aprīļa vēstulē prasītāja puda apsvērumus par jaunā Azartspēļu likuma pieņemšanu. Šajā vēstulē prasītāja apgalvoja, ka šī likuma pieņemšana nav mainījusi vai novērsusi sūdzībā minētā valsts atbalsta prettiesiskumu.
- 15 2019. gada 27. jūnija vēstulē Komisija informēja prasītāju par savu sākotnējo secinājumu, ka aplūkoto ekskluzīvo licenču pagarināšana nerada priekšrocību esošajiem organizētājiem, tāpēc apstrīdētais pasākums nav valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 16 2019. gada 22. augustā prasītāja rakstveidā paziņoja Komisijai, ka tā paliek pie sava viedokļa, uzskatīdama apstrīdēto pasākumu par valsts atbalstu.
- 17 2019. gada 2. decembrī un 2020. gada 16. jūnijā Komisija nosūtīja Nīderlandes iestādēm vēstules ar lūgumu sniegt informāciju, uz kurām iestādes atbildēja ar vēstulēm 2020. gada 7. februārī un 18. septembrī.
- 18 Procedūra tika izbeigta, pieņemot apstrīdēto lēmumu.
- 19 Šajā lēmumā Komisija norādīja, ka saskaņā ar 1964. gada 10. decembra *wet houdende nadere regelen met betrekking tot kansspelen* (Likums par papildu noteikumiem azartspēļu jomā; *Stb.* 1964, Nr. 483) 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu Nīderlandē bija aizliegts organizēt azartspēles, ja vien nebija izsniegta licence saskaņā ar šo likumu. Atbilstoši minētā likuma 3. pantam šīs licences var piešķirt tikai tad, ja ieņēmumi no azartspēļu darbībām tiek pārskaitīti organizācijām, kas darbojas vispārējās interesēs.
- 20 Turklāt Komisija konstatēja, ka 1997. gada 1. decembra *besluit tot vaststelling van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 6 van de Wet op de kansspelen* (*Kansspelenbesluit*) (Dekrēts, ar ko nosaka vispārēju administratīvu pasākumu, kas minēts Azartspēļu likuma 6. pantā (Azartspēļu dekrēts); *Stb.* 1997, Nr. 616) 2. panta b) punktā tostarp bija paredzēts, ka azartspēļu organizētājiem, kuri ir saņēmuši licenci saskaņā ar Nīderlandes Azartspēļu likumu, ir pienākums no dalības likmju tirdzniecības gūtos ieņēmumus pārskaitīt licencēs norādītajiem labuma guvējiem. Šim maksājumam bija jābūt vismaz 50 % no pārdoto dalības likmju nominālvērtības.
- 21 Komisija atzina, ka tad, ja dalībvalsts piešķir ekskluzīvas tiesības uzņēmējam vai pagarina šīs tiesības un neļauj šo tiesību saņēmējam gūt vairāk par minimālo peļņu, kas nepieciešama, lai segtu ar šo tiesību izmantošanu saistīto darbību un ieguldījumu izmaksas, pieskaitot saprātīgu

atlīdzību, šis pasākums nesniedz priekšrocību saņēmējam. Šādos apstākļos ekskluzīvo tiesību saņēmēju nevar uzskatīt par tādu, kas guvis priekšrocību, kuru tas nebūtu varējis gūt parastos tirgus apstākļos.

- 22 Komisija konstatēja, ka licences saņēmējiem bija pienākums visus ieņēmumus no azartspēļu darbībām, proti, ieņēmumus pēc tam, kad atskaitīti ar piešķirtajiem laimestiem saistītie izdevumi un saprātīgas izmaksas, nodot organizācijām, kuras darbojas vispārējās interesēs, tādējādi šie uzņēmēji nevarēja gūt peļņu vai varēja gūt tikai tādu peļņu, kas nepārsniedza saprātīgu atlīdzību. Turklāt Komisija uzskatīja, ka Nīderlandes iestāžu iesniegtie licences saņēmēju finanšu dati par laikposmu no 2015. līdz 2016. gadam apstiprina šo analīzi.
- 23 Tādējādi Komisija secināja, ka apstrīdētais pasākums nesniedza priekšrocību šiem [licences] saņēmējiem un tāpēc nebija valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 24 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 25 Komisijas, ko atbalsta Nīderlandes Karaliste, prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
- noraidīt prasību;
 - piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 26 Prasības pamatojumam prasītāja izvirza divus pamatus, no kuriem pirmais attiecas uz tās procesuālo tiesību pārkāpumu, jo Komisija esot atteikusies sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru (turpmāk tekstā – “formālā izmeklēšanas procedūra”), lai gan saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu veiktajā sākotnējā pārbaudē (turpmāk tekstā – “sākotnējā pārbaude”) nebija iespējams novērst visas šaubas par atbalsta esamību, un otrais attiecas uz acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo Komisija esot secinājusi, ka apstrīdētais pasākums licences saņēmējiem nesniedza priekšrocību LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 27 Vispirms jāpārbauda pirmais pamats.
- 28 Ar pirmo pamatu prasītāja apgalvo, ka Komisija neesot ievērojusi tās procesuālās tiesības, nesākdama formālo izmeklēšanas procedūru, lai gan sākotnējā pārbaudē nebija iespējams novērst visas šaubas par atbalsta esamību. Šim pamatam ir trīs daļas, kas balstītas, pirmkārt, uz sākotnējās pārbaudes ilgumu un apstākļiem, otrkārt, uz būtiskām izmaiņām Komisijas sākotnējās pārbaudes laikā veiktajā analizē un, treškārt, uz faktu, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā esot kļūdaini konstatējusi šaubu neesamību, ka apstrīdētais pasākums rada priekšrocību licences saņēmējiem.

Par piemērojamajiem principiem

- 29 Saskaņā ar judikatūru tāda lēmuma necelt iebildumus, kurš pamatots ar Regulas 2015/1589 4. panta 3. punktu, tiesiskums ir atkarīgs no tā, vai Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus sākotnējās pārbaudes procedūras laikā, objektīvi vajadzēja rasties šaubām par atsevišķa atbalsta pasākuma saderību ar iekšējo tirgu, ņemot vērā, ka šādu šaubu gadījumā ir jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra, kurā var piedalīties šīs regulas 1. panta h) punktā minētās ieinteresētās personas (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Minētais pienākums ir nostiprināts Regulas 2015/1589 4. panta 4. punktā, saskaņā ar kuru Komisijai, ja attiecīgais pasākums rada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu, bez jebkādas novērtējuma brīvības šajā ziņā ir jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 113. un 185. punkts un tajos minētā judikatūra; rīkojumu, 2019. gada 25. jūnijs, *Fred Olsen/Naviera Armas*, C-319/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:542, 30. punkts, un spriedumu, 2019. gada 20. jūnijs, *a&o hostel and hotel Berlin*/Komisija, T-578/17, nav publicēts, EU:T:2019:437, 57. punkts).
- 31 Ja prasītājs lūdz atcelt lēmumu necelt iebildumus, tas galvenokārt apstrīd faktu, ka Komisijas lēmums par attiecīgo atbalstu ir ticis pieņemts, šai iestādei nesākot formālo izmeklēšanas procedūru un tādējādi pārkāpjot tā procesuālās tiesības. Lai tiktu apmierināta prasītāja atcelšanas prasība, tas var izvirzīt jebkādu pamatu, lai pierādītu, ka paziņotā pasākuma sākotnējās pārbaudes posmā Komisijai, izskatot tās rīcībā esošo informāciju un pierādījumus, būtu bijis jārodas šaubām par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Šādu argumentu izmantošanas dēļ tomēr nevar nedz grozīt prasības priekšmetu, nedz mainīt tās pieņemamības nosacījumus. Tieši pretēji, fakts, ka pastāv šaubas par šo saderību, ir tieši tas pierādījums, kas ir jāiesniedz, lai pierādītu, ka Komisijai bija jāsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā izmeklēšanas procedūra (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Ja ir šaubas par attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, pierādījumi, kas ir jāmeklē gan apstākļos, kādos tika pieņemts lēmums necelt iebildumus, gan šī lēmuma saturā, ir jāsniedz personai, kura lūdz atcelt šo lēmumu, pamatojoties uz saskanīgu netiešu pierādījumu kopumu (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 33 It īpaši Komisijas sākotnējās pārbaudes procedūras laikā veiktās pārbaudes nepietiekamība vai nepilnīgums ir netiešs pierādījums, ka attiecīgā pasākuma izvērtējumā pastāv nopietnas grūtības, kuru esamība rada tai pienākumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 Turklāt tāda lēmuma necelt iebildumus tiesiskums, kurš pieņemts sākotnējās pārbaudes procedūras beigās, Savienības tiesai ir jāvērtē, pamatojoties ne tikai uz informāciju, kāda bija Komisijas rīcībā lēmuma pieņemšanas brīdī, bet arī uz informāciju, kāda varēja būt tās rīcībā (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 35 Tomēr pie informācijas, kura “varēja būt” Komisijas rīcībā, pieder tā informācija, kurai šķietami ir nozīme atbilstoši šī sprieduma 29. punktā atgādinātajai judikatūrai veicamajā vērtējumā un kuru tā, iesniedzot lūgumu, varēja iegūt administratīvā procesa gaitā (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 36 Proti, Komisijai konkrēto pasākumu pārbaudes procedūra ir jāveic rūpīgi un objektīvi, lai tā tāda galīgā lēmuma pieņemšanas brīdī, ar kuru tiek konstatēta atbalsta esamība un – attiecīgā gadījumā – tā nesaderība un prettiesiskums, tās rīcībā būtu pēc iespējas vispilnīgākā un visticamākā informācija (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Tomēr, lai gan Tiesa ir nospriedusi, ka, izvērtējot valsts atbalsta esamību un tiesiskumu, var būt nepieciešams, lai Komisija attiecīgā gadījumā veiktu ne tikai to faktisko un tiesisko apstākļu pārbaudi, kuri tai darīti zināmi, no šīs judikatūras nevar secināt, ka Komisijai pēc savas iniciatīvas un bez jebkādam norādēm šajā ziņā būtu jāpēta visa informācija, kurai varētu būt saistība ar tās izskatāmo lietu, pat ja šī informācija būtu publiski pieejama (skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology*, C-57/19 P, EU:C:2021:663, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 No tā izriet, ka pārbaude, ko Vispārējā tiesa veic par lēmuma nesākt formālo izmeklēšanas procedūru nopietnu grūtību neesamības dēļ tiesiskumu, nevar aprobežoties tikai ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā meklēšanu. Proti, Komisijas pieņemtu lēmumu, ja nav sāka formālā izmeklēšanas procedūra, var atcelt LESD 108. panta 2. punktā paredzētās uz sacikstes principa balstītās padziļinātās pārbaudes neveikšanas dēļ, pat ja nav pierādīts, ka Komisijas pēc būtības veiktais vērtējums ir juridiski vai faktiski kļūdaini (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 15. oktobris, *První novinářská společnost*/Komisija, T-316/18, nav publicēts, EU:T:2020:489, 88., 90. un 91. punkts un tajos minētā judikatūra). Līdz ar to Vispārējās tiesas veiktā pārbaude nav ierobežota (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 20. jūnijs, *a&o hostel and hotel Berlin*/Komisija, T-578/17, nav publicēts, EU:T:2019:437, 66. punkts).
- 39 Ņemot vērā šos judikatūras principus un apsvērumus, ir jāizvērtē prasītājas argumentācija, ar ko tā cenšas pierādīt tādu šaubu esamību, kuru dēļ Komisijai būtu bijis jāsāk formālā izmeklēšanas procedūra.
- 40 Vispārējās tiesas ieskatā vispirms jāizvērtē pirmā pamata trešā daļa.

Par pirmā pamata trešo daļu attiecībā uz licences saņēmējiem piešķirtās priekšrocības esamību

- 41 Ar pirmā pamata trešo daļu prasītāja būtībā apgalvo – Komisija apstrīdētajā lēmumā esot kļūdaini atzinusi šaubu neesamību, ka apstrīdētais pasākums tā labuma guvējiem sniedza priekšrocību. Šajā daļā pēc būtības ir ietverti divi iebildumi, no kuriem pirmais attiecas uz licences saņēmējiem iespējami piešķirtu priekšrocību un otrs – uz faktu, ka nav izvērtēts, vai ar attiecīgajām licencēm ir piešķirta netieša priekšrocība organizācijām, kurām minētajiem licences saņēmējiem ir pienākums pārskaitīt daļu ieņēmumu, kas gūti no azartspēļu darbībām.
- 42 Attiecībā uz otro iebildumu prasītāja apgalvo, ka Komisijas rīcībā bija informācija un pierādījumi, kas radīja aizdomas par netiešas priekšrocības esamību par labu organizācijām, kurām licences saņēmējiem bija jāpārskaita daļu ieņēmumu, kas gūti no azartspēļu darbībām. Tomēr,

neizvērtējot šo apstākli, Komisija nebūtu varējusi novērst visas šaubas par valsts atbalsta esamību, it īpaši tāpēc, ka apstrīdētajā lēmumā tā lielā mērā balstījās uz licences saņēmējiem noteikto pienākumu daļu ieņēmumu, kas gūti no azartspēļu darbībām, pārskaitīt attiecīgajām labdarības organizācijām, lai secinātu, ka licences saņēmēji nav guvuši nekādu priekšrocību. Prasītājas ieskatā fakts, ka šīs labdarības organizācijas ir bezpeļņas organizācijas, neliedz tās uzskatīt par netiešiem labuma guvējiem, jo bezpeļņas organizācijas arī var piedāvāt preces un pakalpojumus tirgū un tādējādi tikt uzskatītas par uzņēmumiem.

- 43 Komisija apstrīd šo argumentu, pamatojoties uz faktu, ka aplūkotās organizācijas nevar uzskatīt par uzņēmumiem, kas darbojas nākamajā līmenī aiz azartspēļu licences saņēmēju darījumdarbības līmeņa, kā paredzēts 115. punktā tās paziņojumā par LESD 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV 2016, C 262, 1. lpp.). Turklāt tās ieskatā prasītājas argumentācija, kas attiecas uz šo iebildumu, netika izvirzīta nedz tās sūdzībā, nedz vēlāk iesniegtajos apsvērumos. Šajā kontekstā Komisija apgalvo, ka tai nebija pienākuma pēc savas iniciatīvas un bez jebkādam norādēm šajā ziņā pētīt visu informāciju, kurai varētu būt saistība ar tās izskatāmo lietu, pat ja šī informācija būtu publiski pieejama.
- 44 Kā it īpaši konstatēts šī sprieduma 19. un 20. punktā, šajā ziņā jāatzīmē, ka no Komisijas izvērtētajiem Nīderlandes tiesību aktiem par azartspēlēm izriet, ka daļu ieņēmumu, kas gūti no azartspēļu darbībām, licences saņēmējiem bija jāpārskaita vienīgi organizācijām, kuras darbojas vispārējās interesēs un ir norādītas licencēs. Šādos apstākļos Komisija nevarēja nezināt par šāda pienākuma esamību attiecīgajos Nīderlandes tiesību aktos.
- 45 Turklāt jāatzīmē, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija savu analīzi par priekšrocības neesamību licences saņēmējiem pamatoja tieši ar pienākumu daļu savu ieņēmumu pārskaitīt organizācijām, kas darbojas vispārējās interesēs, kā it īpaši izriet no apstrīdētā lēmuma 49. un 54.–57. punkta. Proti, apstrīdētā lēmuma 49. punktā Komisija norādīja, ka īpašu vai ekskluzīvu tiesību piešķiršana bez piemērotas atlīdzības, kura atbilst tirgus likmēm, varētu būt atteikšanās no valsts ieņēmumiem un priekšrocības piešķiršana. No apstrīdētā lēmuma 54. punkta arī izriet – Komisijas ieskatā fakts, ka ar apstrīdēto pasākumu licenču piešķiršana azartspēļu organizēšanai ir pakļauta to saņēmēju pienākumam daļu ieņēmumu, kas gūti no šīm darbībām, pārskaitīt tikai organizācijām, kuras darbojas vispārējās interesēs, nodrošina, ka šie saņēmēji negūs vairāk par izmaksu segšanai nepieciešamo minimālo atlīdzību un saprātīgu peļņu. Tālab, ņemot vērā, ka licences saņēmējiem ir pienākums daļu savu ieņēmumu pārskaitīt organizācijām, kas darbojas vispārējās interesēs, Komisija secināja, ka apstrīdētais pasākums nesniedz priekšrocību un tādējādi nav uzskatāms par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 56. un 57. punkts).
- 46 Tādējādi, pieņemot apstrīdēto lēmumu, Komisijas rīcībā bija informācija par apstrīdēto pasākumu, kas tai varēja likt uzdot jautājumu, vai Nīderlandes tiesību akti par azartspēlēm nav veidoti tā, lai ieņēmumus, kuri gūti no attiecīgo licences saņēmēju darbības, novirzītu galvenokārt šajās licencēs norādītajām organizācijām, kas darbojas vispārējās interesēs.
- 47 Jāatgādina – jau ticis nospriests, ka, izvērtējot pasākumu, Komisijai var nākties pārbaudīt, vai priekšrocību var uzskatīt par tādu, kas netieši piešķirta tirgus dalībniekiem, kuri nav tiešie valsts līdzekļu pārskaitījuma saņēmēji. Šajā ziņā Savienības tiesa ir arī piekritusi, ka priekšrocība, kas ir tiešā veidā piešķirta konkrētām fiziskām vai juridiskām personām, var būt netieša priekšrocība un attiecīgi valsts atbalsts citām juridiskām personām, kuras ir uzņēmumi (skat. spriedumu, 2020. gada 13. maijs, *Germanwings*/Komisija, T-716/17, EU:T:2020:181, 75. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 48 Šajā ziņā ir arī jānorāda, ka Komisijas paziņojuma par valsts atbalsta jēdzienu 115. punktā ir precizēts, ka netiešu priekšrocību var piešķirt uzņēmumam, kas nav uzņēmums, kuram tieši tika pārskaitīti valsts līdzekļi. Turklāt minētā paziņojuma 116. punktā ir noteikts, ka jēdziens “netieša priekšrocība” attiecas uz gadījumu, kad pasākums ir paredzēts tā sekundārās ietekmes vērsšanai uz identificējamiem uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām. Tālab Komisijai bija jāizvērtē, vai ar apstrīdēto pasākumu tika piešķirta netieša priekšrocība organizācijām, kas darbojas vispārējās interesēs.
- 49 Tomēr var tikai konstatēt – lai gan Komisijai bija zināma šī Nīderlandes tiesību aktu par azartspēlēm daļa, apstrīdētajā lēmumā par šo jautājumu nekas nav teikts.
- 50 Turklāt attiecībā uz Komisijas argumentu, ka Nīderlandes iestādes, pieprasot licences saņēmējiem pārskaitīt daļu savu ieņēmumu organizācijām, kuras darbojas vispārējās interesēs, esot centušās sasniegt mērķus, kas ir tieši saistīti ar sabiedrisko kārtību un morāli, jāuzsver, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija nav pārbaudījusi, vai ar apstrīdēto pasākumu saistītās organizācijas ir uzņēmumi vai arī veic sabiedrisko pakalpojumu uzdevumus.
- 51 Tālab jākonstatē – lai pieņemtu apstrīdēto lēmumu, Komisija nav pārbaudījusi, vai apstrīdētais pasākums nerada netiešu priekšrocību tām organizācijām, kurām licences saņēmējiem ir jāpārskaita daļa savu ieņēmumu. Šādi rīkodamās, tā bez papildu paskaidrojumiem liedza iespēju, ka, kvalificējot apstrīdēto pasākumu kā valsts atbalstu, šis jautājums varētu radīt nopietnas grūtības, ko būtu iespējams atrisināt tikai formālās izmeklēšanas procedūrā. Tomēr, tā kā Komisija sākotnējās pārbaudes posmā nav pienācīgi izvērtējusi, vai apstrīdētais pasākums nerada netiešu priekšrocību šīm organizācijām, lai gan tas, ka daļa no ieņēmumiem, kas gūti no licences saņēmēju darbības, tika pārskaitīti organizācijām, kuras darbojas vispārējās interesēs un kuras ir norādītas šajās licencēs, bija viena no galvenajām apstrīdēto tiesību aktu iezīmēm, šī jautājuma neaplūkošana apstrīdētajā lēmumā neļauj izlēgt, ka šajā ziņā pastāv nopietnas grūtības.
- 52 Šādos apstākļos pirmā pamata trešā daļa ir jāapmierina, ciktāl tā attiecas uz iebildumu par netiešām priekšrocībām, kas piešķirtas tām organizācijām, kurām licences saņēmējiem ir jāpārskaita daļa ieņēmumu, kas gūti no azartspēļu darbībām, neizvērtējot pārējos prasītājas šī pamata pirmajā un otrajā daļā izvirzītos argumentus.
- 53 Tādējādi apstrīdētais lēmums ir jāatceļ, neizskatot otro izvirzīto pamatu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 54 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt prasītājas tiesāšanās izdevumus saskaņā ar tās prasījumiem.
- 55 Turklāt saskaņā ar Reglamenta 138. panta 1. punktu dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas.
- 56 Tādējādi ir jālemj, ka Nīderlande savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta)

nospiež:

- 1) **Atcelt Komisijas 2020. gada 18. decembra Lēmumu C(2020) 8965 final lietā SA.44830 (2016/FC) – Nīderlande – Azartspēļu licenču pagarināšana Nīderlandē.**
- 2) **Eiropas Komisija sedz savus, kā arī atlīdzina *European Gaming and Betting Association* tiesāšanās izdevumus.**
- 3) **Nīderlandes Karaliste savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.**

Truchot

Kanninen

Perišin

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2023. gada 15. novembrī.

[Paraksti]